

Posudek diplomové práce
Romana Kysely

Křesťanská existence ve světě v pojetí D. Bonhoeffera a současná evangelická diakonie

Diplomovou práci předložil R. Kysela v oboru Křesťanská krizová a pastorační práce – diakonika, na katedře teologické etiky.

Forma a úroveň zpracování

Práce má všechny požadované náležitosti a odpovídá rozsahem i obsahem požadavkům kladeným na písemné kvalifikační práce. Jde o 75 stran čistého textu plus úvodní anotace, obsah a závěrečný seznam literatury, celkem 87 stran.

Užití zdroje: Seznam literatury obsahuje 22 monografií (z toho 9 v angličtině) a 31 článků a zdrojů elektronických (z nich 5 v angličtině). Literatura se pochopitelně soustředí na díla D. Bonhoeffera a díla o něm, elektronické zdroje se z větší části týkají práce diakonie. Literatura je zvolena přiměřeně tématu a výběr je poměrně reprezentativní.

Poznámkový aparát je rozsahem přiměřený textu (176 poznámek pod čarou), je zpracován korektně a pečlivě, jen na str. 32 (pozn. 70 a 71) se vloudilo větší písmo.

Jazyk a styl práce. Práce je napsána dobře stylisticky i pravopisně, s minimem chyb (napočítal jsem deset překlepů či chyb v celé práci). Výjimkou je anglický sumář, kde je nepřesností více. Jazyková úroveň je rozhodně vysoko nad průměrem.

Obsahové hodnocení

Rozdělení práce je zřetelné, logické a přehledné. Mezi úvodem a závěrem je pět kapitol, z nichž první (str. 9-13) stručně podává prostředí z něž Bonhoeffer vyšel a vlivy, které jej formovaly. Těchto pár stránek je postaveno na obecně známých dílech, sloužilo jistě i pro orientaci autora, výběr důrazů však je zřetelně a dobře podřízen tématu práce, se snahou poukázat na momenty, které mohly přispět k pojetí civilního, nenáboženského křesťanského života.

Druhá kapitola (13-26) je pokusem vyložit Bonhoefferovo pojetí pravé světskosti, založené na inkarnaci a protestující proti dichotomii církev – svět. Zde autor přibírá ke druhotné literatuře i řadu původních Bonhoefferových textů a přesvědčivě interpretuje jeho pojetí křesťanského života ve světě.

Dospělost světa, či svět bez pracovní hypotézy Boha, je tématem třetí kapitoly (26-38). Autor v ní naznačí filosofické pozadí moderních sekulárních koncepcí světa, porovná Nietzscheho tezi o smrti Boha s Bonhoefferovým pojetím dospělého, nenáboženského světa (dobře zdůrazní Bonhoefferovo vyrovnávání se s Nietzscheho nadčlověkem – str. 33).

V závěrečném shrnutí této kapitoly je přece poněkud nesrozumitelná věta, když se konstatuje, že nacistická diktatura

„své působení vydávala za projev Božího působení v dějinách. Tím byly položeny základy pro vznik pozdějšího demokratického sekulárního státu.“ (38)

Není zřejmé, jak je toto tvrzení myšleno. Sekulární demokratický stát jako takový historicky předcházel nacismu, ten byl naopak jakousi regresí namířenou proti modernímu sekulárnímu státu. Zde by bylo třeba vysvětlit, o jaký demokratický sekulární stát se tu má jednat.

Čtvrtá kapitola (39-55) se zaměřuje na pojetí pravé světskosti a nenáboženského pojetí křesťanství, pracuje především s Bonhoefferovou Etikou a listy z vězení (vedle

sekundární literatury) a interpretuje témata Boží slabosti či bezmocnosti, nenáboženské interpretace Ježíšovy zvěsti a proexistence (bytí pro druhé) jako základního rysu křesťanství. Vzhledem k tématu práce se zde sledují důrazy a zmínky, které ukazují na Bonhoefferovo porozumění diakonii. Dobře je zdůrazněno, že se Bonhoefferova představa „dospělého světa“ bez náboženství sice nenaplnila, naopak, jsme svědky nového příklonu k náboženskosti, Bonhoefferovy myšlenky však zůstávají přesto aktuální.

Konečně pátá kapitola (55-71) předkládá stručný pohled na současnou evangelickou diakonii a sleduje především její sebepojetí z hlediska misijního působení či poslání. Ukazuje, jak se původní zápal pro přímou misijní práci s klienty v průběhu posledního století proměnil (63) a jak dnes mnohem více odpovídá Bonhoefferovu pojetí nenáboženského křesťanského svědectví.

V závěru kapitoly (str. 71) klade autor dvě otázky, které zůstávají až do konce práce otevřené:

1. Není křesťanská identita Diakonie ohrožena tím, že se jasněji nehlásí k víře v Ježíše Krista?
2. Odliší se Diakonie v budoucnu dostatečně od jiných pomáhajících organizací, které nejsou křesťanské a rovněž poskytují sociální služby?

Bylo by dobré pokusit se v rámci obhajoby přece jenom naznačit, jak by odpověď na ně mohla vypadat (závěrečná věta na str. 82 – že se Diakonie nemusí ostýchat jasněji formulovat volbu možnosti žít jako křesťan - je přece jenom velmi obecná).

Cíl práce je definován „přispět k pochopení křesťanské existence ve světě v pojetí D. Bonhoeffera“ (8), a to na „cestě služby, která směřuje k člověku v nouzi“ (dtto). To práce nepochybně splňuje. Přináší řadu postřehů a podnětů k promýšlení, upozorňuje na změnu situace v práci církve a církevních organizací v sociální oblasti a její řekněme duchovní rozměr, který lze vnímat i ve zcela materiálních službách. Přitom ovšem upozorňuje na nebezpečí zpochybnění křesťanské identity diakonické práce, pokud by ztratila spojení s církví.

Celkové hodnocení práce. Práci lze nepochybně doporučit k obhajobě, což tímto činím. Je to práce dobrá formálně i obsahově, její úroveň je nadprůměrná. K vynikající úrovni jí snad něco chybí, ale jako výchozí hodnocení doporučuji A – B.

Jindřichovice pod Smrkem

29. 8. 2017

doc. J. Halama, Dr.